Rintamamieskertahautakysymyksen ratkaiseminen

234/05.02.00/2026

Kiinteistöjohtokunta 11.11.2026 § 48

Esittelijä Hautaustoimen päällikkö Pekka Sorri

Esittely Viime sodissa kaatuneet, isänmaata puolustaneet sotilaat tai muut rintamapalveluksessa menehtyneet henkilöt haudattiin pääosin oman kotipitäjänsä sankarihautoihin, osa kuitenkin sukuhautoihin, mikäli suvulla oli ennestään hauta, jossa tilaa. Sodan jälkeen rintamalla palvelleet, siviilissä menehtyneet henkilöt haudattiin aluksi tavallisiin, kaikkien käytössä oleviin arkkuhautatyyppeihin, kuten kerta- ja sukuhautoihin. Kun Turun krematorio aloitti toimintansa 1967, tuli entisten hautatyyppien lisäksi käyttöön uurnasukuhauta sekä vuodesta 1981alkaen vastarakennettu muistolehto.

Rintamalla palvelleiden erityishuomiointi hautauksissa alkoi, kun Turun ev. lut seurakuntien yhteinen kirkkovaltuusto teki 13.12.1979 päätöksen, jossa Turun ev. lut. seurakuntiin kuolinhetkellä kuuluneelle vainajalle, jolla oli joko rintamasotilastunnus tai rintamapalvelustunnus, annettiin oikeus saada veloituksetta kertahauta 25 vuoden hallinta-ajalla (jatkossa RMS -kertahauta). Haudan nurmen hoidosta vastasi seurakunnat, mutta kukkien ja hautakiven hoidosta omaiset. Myös vainajan puolisolle annettiin oikeus tulla haudatuksi tähän hautaan.
Päätökseen sisältyi, ettei veteraanin hautauksesta peritä myöskään haudan avaus-, peitto- eikä havutuskustannuksia, ei silloinkaan, jos . veteraani haudataan sukuhautaan.

Kirkkovaltuusto päätti 6.11.1986, että vuoden 1987 alusta RMS -kertahaudan vaihtoehtona oli saatavana veloituksetta sukuhauta. Siihen ei kuitenkaan kuulunut ilmaista haudan hoitoa. Samalla päätettiin, että RMS -kertahautojen ilmaiseen hoitooon kuuluu nurmen lisäksi muistomerkin hoito.

Vuodesta 1988 lähtien rintamamiehille ei luovuttettu enää ilmaisia kertahautoja. Sen sijaan oli mahdollista lunastaa ilmainen sukuhauta, johon ei enää sisältynyt ilmaista haudan hoitoa.

Kun ensimmäisten luovutettujen RMS -kertahautojen hallinta-aika oli päättymässä, havaittiin, että monien hautoihin ensin haudattujen vainajien puolisot olivat edelleen elossa. Yhteinen kirkkoneuvosto 29.10.2003 myöntää 1981-1987 luovutettuihin rintamasotilahautoihin 20 vuoden maksuttoman pidennyksen leskeä varten. Samalla todettiin, että mikäli haudan ilmainen hallinta-aika ei riitä koko koskemattomuusajaksi, peritään perikunnalta puuttuvilta vuosilta vahvistetun taksan mukainen lunastusmaksu. Lisäksi päätettiin, että seurakuntayhtymän hoito päättyy viimeistään 45 vuoden kuluttua haudan luovutuksesta.

Rintamamieskertahautoja luovutetiin kuudella hautausmaalla vuosina 1981-87 yhteensä 1593 kpl. Vanhimmilla niistä on ikää jo 45 vuotta ja nuorimmillakin 39 vuotta. Hallinta-aika jatkuu vielä 243 haudalla, eli noin 15 %:lla hautojen kokonaismäärästä. Haudat sijaitsevat hautausmailla pääosin yhtenäisinä alueina. Vaikka suuri osa haudoista on palautunut seurakunnan hallintaan jo vuosia sitten, kaikki haudat muistomerkkeineen ovat edelleen olemassa. Seurakuntayhtymä hoitaa edelleen kaikkia rintamamieskertahautoja. RMS -kertahautojen lukumäärät eri hautausmailla on esitetty liitteessä 1.

Vuonna 1996 valmistui sotaveteraanien viimeisen leposijan vaihtoehdoksi Turun hautausmaalle veteraanilehto, johon oli mahdollista haudata sotaveteraani ja hänen puolisonsa uurnahautaan, jossa oli hautakivi valmiina, tai muistolehtoon, johon molemmille on saatavana omat nimilaatat.
Alueen hoidosta vastaa seurakuntayhtymä.

Omaiset ovat tiedustelleet viime vuosina yhä useammin, onko rintamamieskertahautaa mahdollista lunastaa sukuhaudaksi, jotta hautaan voitaisiin haudata esim. rintamasotilaiden lapsia tai lapsenlapsia. Tämä ei ole ollut mahdollista, sillä hautojen käyttösuunnitelma ei mahdollista muiden kuin veteraanin ja hänen puolisonsa hautaamista. Lisäksi useimpien hautojen hallinta-ajat ovat päättyneet. Kertahauta-alue olisi mahdollista muuttaa sukuhauta-alueeksi yhteisessä kirkkovaltuustossa hyväksyttävällä hautatyypin tai hautausmaan osan käyttösuunnitelman muutoksella.

Hautaustoimipalvelut näkee tärkeäksi, että rintamamieskertahaudoille tullaan toteuttamaan käyttösuunnitelman muutos, joka mahdollistaisi alueen hautojen lunastamisen sukuhaudoiksi

Seuraavassa näkemyksiä muutoksen toteuttamisesta:

- Kaikkien RMS -kertahautojen lunastamiselle sukuhaudaksi tarjottaisiin mahdollisuus, siis myös niiden hautojen, joissa hallinta-aika on päättynyt.

- Lunastamisesta perittäisiin voimassa olevan hinnaston mukainen hallinta-ajan jatkamisen tai uutena hautana lunastamisen maksu.

- Lunastusmahdollisuudesta tiedotettaisiin omaisia haudoille asetettavilla kuulutuskylteillä sekä nostamalla asia esille mediassa. Mikäli haudan hallinta-aika on vielä voimassa, pyrittäisiin omaisille lähettämään myös henkilökohtainen tiedote.

- Haudoilta, joita ei lunasteta sukuhaudaksi annettavan määräajan puitteissa, poistetaan hautakivet ja hauta voidaan ottaa uudelleen käyttöön, kuten seurakunnalle palautuneilla sukuhaudoilla.

- Tarvittaessa hauta-alueille voidaan laatia uusi hautausmaakaava uurnahauta-alueena, esim. mikäli alueella oleva kaava todetaan arkkuhautakäyttöön liian ahtaaksi. Tällöin haudan lunastaminen olisi mahdollista vain uurnahautana.

- Kaikkien viime sotiemme sotaveteraanien muistoa kunnioittamaan ja niiden veteraanien muistoksi, joilla ei enää ole omaa hauta-paikkaa perustetaan Turun hautausmaan veteraanilehtoon yhteinen muistopaikka.

Esitys

Kiinteistöjohtokunta keskustelee rintamamieskertahautakysymyksen ratkaisemisesta ja antaa evästyksensä yhteiseen kirkkoneuvostoon ja kirkkovaltuustoon päätettäväksi vietävän rintamamieskertahauta-alueiden käyttösuunnitelman muutoksen laatimiseen.

.

Päätös

Esityksen mukaan.